

Prejeto / Received: 14. 02. 2018
<https://doi.org/10.54356/MA/2018/VSSP6374>

1.04 Strokovni članek

1.04 Professional Article

ARHIVSKA DELAVNICA SREČANJE S CELJSKIMI ROKODELCI IN SNEMANJE DVEH TEMATSKIH FILMOV V ZGODOVINSKEM ARHIVU CELJE

dr. Aleksander Žižek

Zgodovinski arhiv Celje, Celje, Slovenija
aleksander.zizek@zac.si

Bojana Aristovnik

Zgodovinski arhiv Celje, Celje, Slovenija
bojana.aristovnik@zac.si

Izvleček

Avtorja opisujeta dolgoletno tradicijo priprave pedagoških delavnic z naslovom Srečanje s celjskimi rokodelci, ki jih v Zgodovinskem arhivu Celje pripravljajo za učence zadnje triade osnovne šole. Delo na delavnici ponavadi poteka v treh sklopih: teoretični uvod (v njem učenci spoznajo zgodovino obrti in arhivske dokumente, ki so nastajali v povezavi z obrtjo in obrtniki), temu sledita praktična dela – pisanje listine po originalni predlogi iz 18. st. in overitev listine (praktična uporaba usvojenega znanja izdelave pečata) v knjigoveški delavnici, nekajkrat pa smo z učenci pripravili tudi dramatizacijo cehovskega sestanka. Leta 2017 smo o delavnici posneli dva filma, ki sta na voljo na YouTubeu.

Ključne besede:

ceh, obrt, delavnica, osnovna šola, pouk zgodovine

Abstract

Archival Workshop Meeting the Celje Craftsmen and Filming of Two Thematic Movies in the Historical Archives Celje

The authors describe a many years' tradition of pedagogical workshops entitled Meeting the Celje Craftsmen, which the Historical Archives Celje organizes for elementary school students of the final triad. Workshops usually comprise three parts: theoretical introduction (where students learn the history of the crafts and archival documents that were created in relation to the crafts and the craftsmen); practical work that involves writing a document based on an original 18th-century template; and sealing the document (practical use of acquired knowledge about producing seals) in the bookbinding shop; on a few occasions, the students also dramatized a guild meeting. In 2017, we recorded two movies about the workshop; both are available on YouTube.

Key words:

guild, craft, workshop, elementary school, teaching history

1. Uvod

Ena izmed nalog, ki jih arhivom določa *Zakon o varstvu dokumentarnega in arhivskega gradiva ter arhivih*,¹ je posredovanje kulturnih vrednot v zvezi z arhivskim gradivom širši javnosti. Sém spada tudi pedagoška dejavnost, ki jo izvajamo vsi slovenski arhivi in je predstavljena v publikaciji Arhivskega društva Slovenije *Slovenski arhivi se predstavijo*.²

Ko je bilo na osnovi zakona³ v šolskem letu 2001/2002 v vseh osnovnih šolah uvedeno devetletno šolanje, učni načrt za zgodovino v osnovni šoli iz leta 1998 (prenovljen učni načrt je iz leta 2011)⁴ pa je v splošnih in operativnih ciljih predmeta zgodovina spodbujal povezovanje šol z arhivi, se je v arhivih povečal obisk šolskih skupin. Večina skupin je izbrala ogled arhiva s splošno predstavitveno uro.

Osnovna šola Frana Kranjca iz Celja pa je po ogledu razstave o cehih leta 2002⁵ predlagala, da bi ob razstavi za učence takratnega sedmega razreda v arhivu izvedli tudi delavnico na temo cehov. Delavnica se je navezovala na učno snov sedmega razreda, učno pripravo zanjo pa smo pripravili skupaj Osnovna šola Frana Kranjca Celje in Zgodovinski arhiv Celje.

Raziskovalno se je z zgodovino cehov na Celjskem in Štajerskem ukvarjal dr. Aleksander Žižek. Na delavnici je lahko tako učencem »iz prve roke« (na podlagi originalnih arhivskih virov), predstavil delovanje cehov na Celjskem.

2. Arhivska delavnica Srečanje s celjskimi rokodelci⁶

Arhivsko delavnico o cehih izvajamo za Osnovno šolo Frana Kranjca iz Celja že 16 let. Šola v okviru Unescovega dneva v mesecu maju pripravi terensko delo za vse učence na različnih lokacijah po mestu. Ena izmed skupin vedno pride tudi v Zgodovinski arhiv Celje na arhivsko delavnico o cehih z naslovom *Srečanje s celjskimi rokodelci*, tak je bil tudi naslov razstave v Zgodovinskem arhivu Celje leta 2002. Učenci so si tedaj za uvod ogledali razstavo, spoznali cehovska združenja, njihova pravila, delo na cehovskih sestankih, obrtne listine, različne obrtnike, potem pa so skupaj z mentorjem in arhivistom ponovili znanje o cehih. Orisali smo življenjsko pot obrtnika v predmodernem mestu od sprejema v uk, ko je s pomočjo staršev in učnega mojstra »izbral« svojo obrt, ponovili postopek ob sprejemu (vpis v vajeniško knjigo, plačilo pristojbine), se seznanili z učno dobo (od 2 do 5 let), ki ji je sledil sprejem med pomočnike (»oprostitev«, pogostitev) in nemara popotovanje ter zaključili s pridobitvijo mojstrstva in sodelovanjem pri vodenju ceha.

Leta 2002 so učenci po ogledu razstave rešili še delovni list, ki je bil sicer namenjen vsem obiskovalcem razstave.

¹ *Zakon o varstvu dokumentarnega in arhivskega gradiva ter arhivih (ZVDAGA)*, Ur. l. RS, 30/2006.

² *Slovenski arhivi se predstavijo* (ur. Bojan Himmelreich in Katja Zupanič), Ljubljana: Arhivsko društvo Slovenije, 2010.

³ *Zakon o osnovni šoli*, Uradni list Republike Slovenije (Ur. l. RS), 12/1996, člen 105.

⁴ Dostopno na: http://www.mss.gov.si/fileadmin/mss.gov.si/pageuploads/podrocje/os/prenovljeni_UN/_UN_zgodovina.pdf, (dostop, 8. 1. 2018).

⁵ Avtor razstave z naslovom *Srečanje s celjskimi rokodelci* je bil dr. Aleksander Žižek.

⁶ *Arhivsko delavnico izvajamo*: Bojan Rebernak, prof. (OŠ Frana Kranjca Celje), dr. Aleksander Žižek, Sonja Jazbec, prof., Jure Zupanc in Bojana Aristovnik, prof. (vsi Zgodovinski arhiv Celje).

Ime, priimek, razred:

Zgodovinski arhiv

* Celje *

*

Obkroži črko pred pravilnim
odgovorom!

DELOVNI LIST OB RAZSTAVI

Srečanje s celjskimi rokodelci

1. Ceh je bil združenje:

- a) obrtnikov b) kmetov
c) menihov č) vitezov

2. Razvrsti nazive za člane ceha od
najmlajšega do najstarejšega!

- ___ mojster ___ vajenec
___ pomočnik

3. Cehovska pravila je najpogosteje
potrjeval:

- a) vladar b) mestni svet
c) arhiv č) sodnik

4. Vajence so vpisovali v:

- a) mašne knjige b) računske knjige
c) dolžniške knjige č) vajeniške knjige

5. Zapisnike cehovskih sestankov so
vpisovali v:

- a) cehovsko knjigo b) cehovska pravila
c) na cehovski vrč č) na disketo

6. Učno pismo je pogosto krasila risba
kraja, ki ji pravimo:

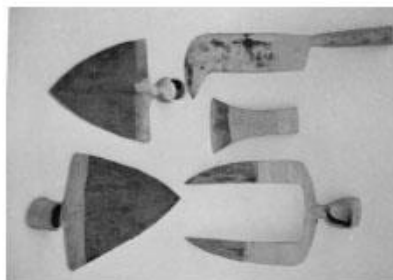
- a) portret b) avtoportret
c) veduta č) akt

7. V nekaterih obrteh so morali
pomočniki oditi na obvezno:

- a) popotovanje b) romanje
c) prisilno delo č) počitniško delo

8. Ceh je vodil:

- a) župan b) duhovnik
c) birič č) cehmojster

9. Izdelke na sliki so izdelovali:

- a) kovači b) peki c) čevljarji

Slika 1: Delovni list ob razstavi Srečanje s celjskimi rokodelci

2.1. Primer VIZ priprave za izvedbo Unesco dneva za 7. d razred

Po uvodnem delu smo učence razdelili v tri skupine in delali tako, kot je razvidno iz priprave »VIZ priprava za izvedbo Unesco dneva za 7. d razred«.

OSNOVNA ŠOLA Frana Kranjca in ZGODOVINSKI ARHIV CELJE⁷

»VIZ-priprava za izvedbo Unesco dneva za 7. d razred«

Naslovna tema Unesco dneva za 7. d razred:

Obrti v Gosposki ulici nekoč

Naslov delavnice:

»SREČANJE S CELJSKIMI ROKODELCI«

A) UVOD V DELAVNICE

Z učenci ponovimo že znano o cehih (od pouka in iz razstave, ki so si jo predhodno ogledali):

- kaj so bili cehi,
- kdo se je združeval v cehe, kdo so bili člani ceha, kdo je vodil ceh,
- kakšna so bila cehovska pravila, kdo jih je potrjeval,
- kakšne knjige so vodili cehi,
- kaj je vajenec dobil od ceha po zaključku uka,
- o čem so se pogovarjali na cehovskih sestankih,
- kaj je značilno za obrtne listine,
- katere obrti (obrtniki) so predstavljene na razstavi.

Učence razdelim v 3 skupine s po 4 učenci po sistemu »preštevanja do štiri«.

I. SKUPINA: Risanje cehovskih simbolov

II. SKUPINA: Izdelava obrtne listine ali učne pogodbe in zaščitnega ovitka

III. SKUPINA: Delo v restavratorski delavnici, priprava materiala za opremo listine
(viseči pečat)

⁷ Priprava za delavnico Srečanje s celjskimi rokodelci, 2003, avtorji priprave: Bojan Rebernak, prof., (Osnovna šola Frana Kranjca Celje), dr. Aleksander Žižek, dr. Bojan Himmelreich, Ana Zupančič, Bojana Aristovnik, prof. (vsi Zgodovinski arhiv Celje).

B) DELO V SKUPINAH (VIZ-cilji)

I. Skupina: Risanje cehovskih simbolov

Učenci:

- spoznajo elemente cehovskih simbolov
- spoznajo vrste cehov - vrste poklicev v srednjem in zgodnjem novem veku

Material, ki ga potrebujejo:

- ekološki papir ali risalni list
- svinčnik, voščenke, barvice

II. Skupina: Izdelava obrtne listine ali učne pogodbe

Učenci:

- spoznajo elemente cehovske listine (učnega pisma)
- spoznajo hierarhijo članov ceha
- se seznani s podrobnostmi iz časa šolanja in dela vajencev in pomočnikov
- spoznajo obveznosti članov ceha

Material, ki ga potrebujejo:

- ekološki papir
- tuš, pero za tuš, debelejši flomaster (ali s prisekano konico)

III. Skupina: Delo v restavratorski delavnici

Učenci:

- seznani se s pojmom restavriranje v arhivski restavratorski delavnici
- seznani se z različnimi vrstami poškodb in vzroki za poškodbe na arhivskem gradivu
- spoznajo različne postopke restavriranja
- seznani se z materiali, ki jih restavrirajo
- spoznajo postopek izdelave pečata

Material, ki ga potrebujejo:

- vosek (rdeča sveča ali pečatni vosek)
- vžigalnik
- vrvica
- pečatnik

S sabo lahko prinesejo strgan, razpadel dokument (spričevalo, rojstni list, načrt ...), poškodovano razpadajočo knjigo, večkrat preloženo staro razpadajoče pismo, s samolepilnim trakom zlepljen star papir ...

C) ZAKLJUČEK – sinteza dela

- Poročanje skupin o delu in izsledkih na zaključku Unescovega dneva pred celjsko občino.

2.2. Priprava dramatizacije cehovskega sestanka

Leta 2003 so sedmošolci v dodatni četrti skupini pripravili in uprizorili dramatizacijo cehovskega sestanka z naslovom *Begavčka*. Scenarij za igro so po tekstu⁸ skupaj s svojim mentorjem pripravili že v šoli. Na delavnici so imeli generalko, ob koncu pa so igro predstavili vsem skupinam in mentorjem.

Slika 2: Učenke med pripravo na zaključno predstavitev cehovskega sestanka, ZAC, 2003 (foto: B. Rebernak)

⁸ Aleksander Žižek: *Begavčka, zakaj neki so se irharski pomočniki v velikem loku izogibali mesta ob Savinji?*; v *Zgodovina za vse, vse za zgodovino*, št. 1, Celje 1997.

2.3 Potek dela na delavnici

2.3.1 Uvod v delavnico

Učenci pred začetkom praktičnega dela z učno metodo razgovora obnovijo vedenje o srednjeveških mestih, njihovih prebivalcih, vlogi mest v gospodarskem življenju tedanje družbe ter ponovijo osnovne pojme, povezane s srednjeveškimi obrtniki in njihovimi združenji – cehi. Učenci snov v teoriji že poznajo, ker so jo v šoli obravnavali pred projektnim delom.

V nadaljevanju se na praktičnih primerih iz zbirke Zgodovinskega arhiva Celje seznanijo s tipičnimi viri za zgodovino obrti in cehovstva:

- normativnimi akti (generalnimi pravnimi akti, cehovskimi redi za posamezne obrti),
- arhivskim gradivom, nastalim pri delovanju cehov (vajeniškimi, pomočniškimi, mojstrskimi in nakladnimi/računskimi knjigami, listinami, izdanimi posameznim obrtnikom),
- arhivskim gradivom sodišč in upravnih organov, povezanim z obrtjo in obrtniki.

Vodja delavnice pove še nekaj zanimivosti iz življenja cehov, ki jih je spoznal pri svojem strokovnem – raziskovalnem delu. S tem učence dodatno motivira za delo.

Slika 3: Osvežitev znanja o cehih in predstavitev zgodovinskih virov za preučevanje njihovega delovanja

2.3.2 Izdelava obrtne listine ali učnega pisma

Učencem smo razdelili predlogo učnega pisma (priporočila) in predlogo s cehovskimi simboli.⁹ Besedilo priporočila so učenci nato s peresom in tušem prepisali na »arhivski« papir, izbrani simbol pa prerisali v glavo dokumenta (ali na ovoj učnega pisma). Na prazna mesta so vpisali svoja ali imena sošolcev ter njihove podatke. Na koncu listine so sošolci (kot »mojstri«) z lastnimi podpisi potrdili pristnost napisanega.

Predlog učnega pisma (priporočila):¹⁰

Mi, cehmojster in drugi mojstri ceha v mestu potrjujemo, da je pomočnik, rojen v , star..... let, postave, las delal pri nas let, tednov, dni. Ves ta čas je bil marljiv, miren, miroljuben in pošten, kot se za člana ceha spodobi. To potrjujemo.

Pečat

Podpisi mojstrov

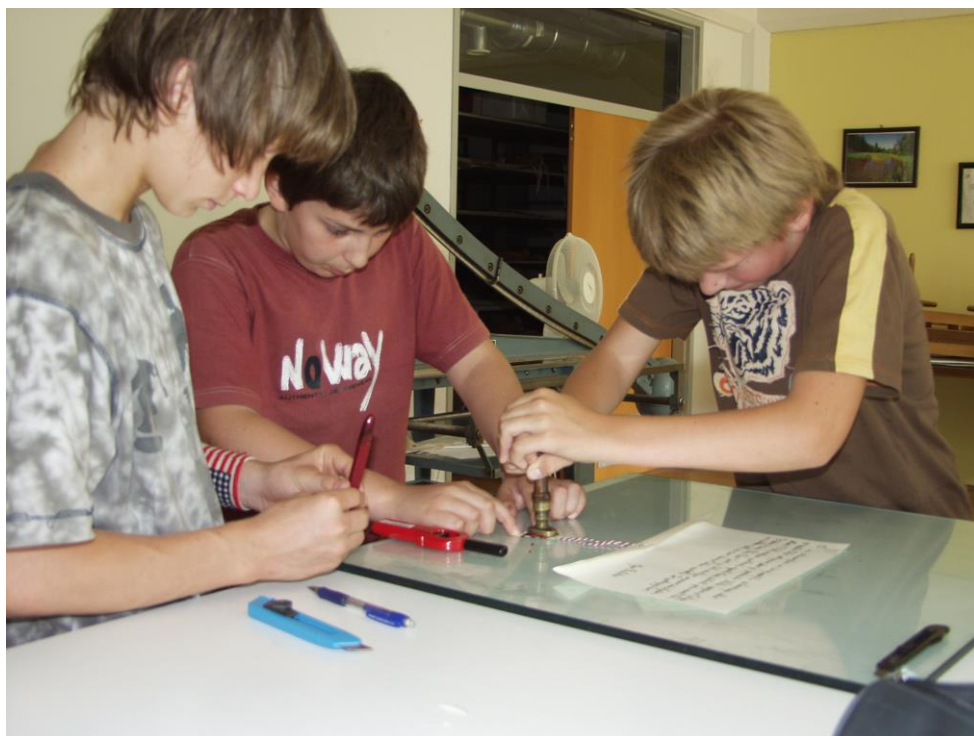

Slika 4: Pisanje cehovske listine in risanje simbolov obrti

⁹ Kot predloga nam je služil tiskan obrazec pomočniškega pisma mesarja Jožefa Kneza iz leta 1872. SI_ZAC/0786_0003.

¹⁰ Gre za prevod predloge učnega pisma iz 2. člena obrtnega reda cesarja Karla VI. Objava v: *Vollständige Sammlung aller seit dem Jahre 1729 bis gegenwärtig ergangenen Generalien und Verordnungen für sammentliche Innungen und Zünfte In systematisch - chronologischer Ordnung Brunn, im Verlage bei Johann Georg Gastl, Kunst- und Buchhändler in der Sattlergasse. 1793.*

Napisane, podpisane ter s cehovskimi simboli okrašene listine so nato učenci odnesli v restavratorsko delavnico, kjer so se seznanili z osnovami restavratorstva. Nekateri učenci so s knjigovezovo pomočjo popravili (z japonskim papirjem in likalnikom) tudi lastno poškodovano knjigo ali pismo. Sledila je izdelava visečega pečata in pečatenje listine. Na listini so najprej z olfa nožem zarezali v »pliko« (zavihek), skozi zarezi povlekli vrvico in le-to zalepili med dva, v majhen krog odrezana povoščena papirja. Na pripravljeno osnovo so s pomočjo vžigalnika v krogu nakapali nekaj kapljic pečatnega voska in s pečatnikom odtisnili pečat ter listino tako overili.

Slika 6: Učenci v restavratorski delavnici pri izdelavi pečata (foto: ZAC).

Slika 7: Fotografija za spomin ob koncu uspešnega dela (foto: ZAC).

Učenci so nato v šoli naredili razstavo izdelkov (listin), učitelj zgodovine pa je med udeleženci izvedel še anketo. Učenci so v njej opozorili na pomanjkljivosti in pohvalili tisto, kar jim je bilo na delavnicah všeč. Cilj ankete je bil izboljšanje delavnice za naslednje leto.

Kadar je bilo zanimanje za delavnico preveliko in je udeležba preseгла normativ dela v manjših skupinah, smo se odločili za »manufakturno« obliko dela »po tekočem traku«, kjer je vsaka izmed treh skupin izdelala samo določeno fazo izdelka za vse učence. Prva skupina je na ovitek listine narisala določen cehovski simbol za listino, ki so jo nato napisali učenci v drugi skupini in pečatili učenci tretje skupine. Zadnja leta pripravljamo delavnico tako, da učenci spoznajo faze vseh skupin, kar je zanje še večja motivacija, saj si vsak izdelka svoj izdelek v celoti sam (napiše listino, izdelka pečat in mapo za listino).

3. Delavnica za domov – gremo na YouTube

Januarja 2017, ob 16. ponovitvi delavnice *Srečanje s celjskimi rokodelci*, smo se odločili za pripravo filma o našem početju. K sodelovanju smo povabili dijake Srednje šole za kemijo, elektrotehniko in računalništvo Šolskega centra Celje ter sklenili obnoviti tudi prakso priprave dramatizacij s cehovsko tematiko. V film o poteku delavnic smo namreč nameravali vključiti tudi igran prizor.

Ob podpori vodstev vseh vključenih dejavnikov – Zgodovinskega arhiva Celje (Borut Batagelj), OŠ Frana Kranjca (Danica Šalej) in Srednje šole za kemijo, elektrotehniko in računalništvo (Mojmir Klovár) smo se po začetnem sestanku lotili priprave scenarija, iskanja primernih igralcev in bralca spremnega besedila. Delo z učenci OŠ Frana Kranjca je prevzel Bojan Rebernak, ki je v svojo igralsko ekipo izbral Sonjo Drogenik, Luko Segečiča, Naceta Esiha, Grego Štora in Timoteja Cvikla, s spremnim besedilom pa se je spopadel Martin Malinger. Matic Holobar s Srednje šole za kemijo, elektrotehniko in računalništvo Šolskega centra Celje je koordiniral delo snemalne ekipe, ki sta jo sestavljala Nejc Tevč in Andraž Pušnik, slednji je tudi režiral in montiral oba filma. Delo je do zaključne faze potekalo ločeno – v ZAC smo pripravili scenarij in spremno besedilo, ki smo ga posredovali mentorju na OŠ Frana Kranjca, tam so se igralci naučili besedilo in vadili prizor, vmes pa se ukvarjali še s kostumi in rekviziti.

Dne 8. 3. 2017 smo se na snemanju zbrali v popolni postavi. Režiser je en film oblikoval kot predstavitev, v kateri spoznamo vse elemente pedagoške delavnice (predavanje, razgovor, pisanje in pečenje listine), kot zgodbo v »zgodbi« pa je na kratko pokazal tudi dramski prizor cehovskega sestanka. Drugi film je igrani in temelji na arhivskem gradivu, ki opisuje cehovski sestanek irharskega ceha v Gradcu poleti 1752, ko so obravnavali pobeg dveh pomočnikov od celjskih irharskih mojstrov.

Slika 8: Izbiranje kostumov v fundusu Slovenskega ljudskega gledališča Celje (foto: B. Rebernak)

Slika 9: Igralci pred snemanjem (foto: B. Rebernak)

Slika 10: Snemanje cehovskega sestanka (foto: B. Rebernak)

Projekt izvedbe cehovskih delavnic ter snemanja predstavitvenega in igranega filma smo predstavili na Kulturnem bazarju 30. 3. 2017, ogledati pa si ju je moč tudi na YouTubeu.

Cehovska delavnica: <https://www.youtube.com/watch?v=v50KIJS0iU>.

Cehovski sestanek: <https://www.youtube.com/watch?v=TPsqmfCApaQ>.¹¹

Menimo, da se je cehovska delavnica Srečanje s celjskimi rokodelci dodobra usidrala v nabor pedagoških vsebin, ki jih ponuja ZAC, in da kljub spremembam v učnem načrtu pouka zgodovine še vedno ostaja aktualna in privlačna. S prihodom na YouTube pa je dostopna tudi tistim, ki arhiva in omenjene delavnice ne morejo obiskati.

¹¹ Dostopno 8. 1. 2018.

Foto 11: Ustvarjalci delavnice in filmov na Kulturnem bazarju (foto: Matic Holobar)

SUMMARY

ARCHIVAL WORKSHOP MEETING THE CELJE CRAFTSMEN AND THE RECORDING OF TWO THEMATIC MOVIES IN THE HISTORICAL ARCHIVES CELJE

Aleksander Žižek, Ph. D.

Historical Archives Celje, Celje, Slovenia
aleksander.zizek@zac.si

Bojana Aristovnik

Historical Archives Celje, Celje, Slovenia
bojana.aristovnik@zac.si

Among other tasks, the Protection of Documents and Archives and Archival Institutions Act stipulates that cultural values related to archival materials be made available to the general public. This also includes pedagogical activities performed by all Slovenian archives. After the School Act introduced 9-year elementary school in 2001/2002 and the 1998 elementary school curriculum for history (the renewed curriculum is from 2011) among its general and operative objectives encouraged cooperation between schools and archives, the number of school visits to the archives increased. Most groups opted for a tour together with a general presentation of the archives.

After attending the Meeting the Celje Craftsmen exhibition, the Fran Kranjc elementary school from Celje proposed in 2002 that the Archives prepare a workshop about the guilds for the then grade 7 students because the same topic was also a part of their history course. The teaching plan was prepared jointly by the Fran Kranjc Elementary School Celje and the Historical Archives Celje.

In order to introduce them to the workshop, the students attended the exhibition, learned about the guilds, their rules, the procedures in guild meetings, the craft documents and various craftsmen, after which they reviewed their knowledge of the crafts together with the mentor and an archivist. We presented the life story of a craftsman in the pre-modern city from the moment they entered training and underwent the same procedure upon admission to the guild (entry in the apprentice book, fee payment); and learned about the length of the training period (2-5 years), the ensuing induction into assistants ("graduation ceremony for apprentices", refreshments) and a possible journey that rounded off the training and made them masters who were also included in the guild management. In addition to the exhibition, we also prepared a handout with questions, which was completed by all students attending the exhibition.

We then continued with the practical part of the workshop that takes place at two locations: in the classroom (in the archives' reading room) and the bookbinding shop. The students were given a template of a training letter (a recommendation) and a template with the guild symbols. Using a dip pen, the students then copied the text of the recommendation onto "archival" paper and copied the wanted symbol in the document head (or the envelope of the training letter). The final stage of the guild document production took place in the bookbinding shop, where students learned how to produce a hanging seal and seal a document with it. The main features of the workshop (the "lecture" about the guilds, the presentation of archival materials, writing the document, production of the seal) have not changed for 15 years; twice (based on original

documents) the students also staged events from the lives of the guild craftsmen (induction into assistants, meeting the runaway assistants).

Upon 15th anniversary, we decided to revive the practice of dramatization of guild stories with students from the Chemistry, Electrotechnology and Computer Science of the Celje School Center and record a movie about the workshops, which also comprised a staged act.

The project of guild workshop performance and the recording of the presentation and featured movie was presented at the 2017 Cultural Bazaar and is also available on YouTube.

Guild workshop: <https://www.youtube.com/watch?v=v50KIJS0iU>.

Guild meeting: <https://www.youtube.com/watch?v=TPsqmfCApaQ>.

Viri in literatura:

Himmelreich, B., Zupanič, K. (ur.) (2010). *Slovenski arhivi se predstavijo*. Ljubljana: Arhivsko društvo Slovenije.

Program osnovna šola zgodovina, Učni načrt. (2011). Ljubljana: Ministrstvo RS za šolstvo in šport, Zavod RS za šolstvo. Dostopno na: http://www.mss.gov.si/fileadmin/mss.gov.si/pageuploads/podrocje/os/prenovljeni_UN/UN_zgodovina.pdf.

Rebernak, B., Žižek, A., Himmelreich, B., Zupančič, A., Aristovnik, B. (2003). Priprava za delavnico Srečanje s celjskimi rokodelci.

Učno pismo mesarskega pomočnika Jožefa Kneza, 25. 2. 1872.
SI_ZAC/0786_0003.

Vollständige Sammlung aller seit dem Jahre 1729 bis gegenwärtig ergangenen Generalien und Verordnungen für sammentliche Innungen und Zünfte In systematisch - chronologischer Ordnung Brunn, im Verlage bei Johann Georg Gastl, Kunst- und Buchhändler in der Sattlergasse (1793).

Zakon o osnovni šoli. (1996). Ur. l. RS, št. 12.

Zakon o varstvu dokumentarnega in arhivskega gradiva ter . (2006). Ur. l. RS, št. 30.

Žižek, A. (1997). Begavčka, zakaj neki so se irharski pomočniki v velikem loku izogibali mesta ob Savinji?; V: *Zgodovina za vse, vse za zgodovino, št. 1, 1997*; Celje: Zgodovinsko društvo Celje.

Žižek, A. (2001). Srečanje s celjskimi rokodelci. Zgodovinski arhiv Celje.

Žižek, A., Rebernak, B., Aristovnik, B. (2014). Zgodovina cehov na slovenskem Štajerskem in arhivska delavnica Cehi v Zgodovinskem arhivu Celje. V: *Zgodovina v šoli, l. 23, št. 3/4, str. 60–67*. Celje: Zavod RS za šolstvo.